

Program Nytt Akutsjukhus, Nytt Akutsjukhus drift
Åsa Salatino
Epost: asa.salatino@regionvastmanland.se
Telefon: +4621173475

TJÄNSTESKRIVELSE FINANSIELLT IGÅNGSÄTTNINGSTILLSTÅND NAV ETAPP 2

Förslag till beslut

1. NAV Etapp 2 genomförs i enlighet med RV240835 Beslutsunderlaget Finansiellt igångsättningstillstånd NAV Etapp 2 20250416.
2. Regionstyrelsen får i uppdrag att fortsätta genomförandet i enlighet med RV240835 Beslutsunderlag Finansiellt igångsättningstillstånd NAV Etapp 2 20250416.

Investeringar

3. Den totala investeringsramen för att genomföra NAV Etapp 2 fastställs till ettusen trehundra nittio miljoner kronor (1 390 mnkr), varav etthundra nittio miljoner kronor (119 mnkr) har beslutats i RV220701 och återstående belopp om ettusen tvåhundra sjuttio miljoner kronor (1 271 mnkr) avser detta beslut, RV240835. Beloppen fördelas över åren då NAV Etapp 2 pågår.
4. Regionstyrelsen får i uppdrag att inarbeta behovet av investeringsmedel om ettusen tvåhundra sjuttio miljoner kronor (1 271 mnkr) för investeringarna i kommande budgetprocess för att genomföra NAV Etapp 2.
5. Regionstyrelsen får i uppdrag att fördela behovet av investeringsmedel om ettusen tvåhundra sjuttio miljoner kronor (1 271 mnkr) mellan byggnadsinvesteringar inklusive konstnärlig gestaltning på niohundra fjorton miljoner kronor (914 mnkr) och till utrustningsinvesteringar på trehundra femtio sju miljoner kronor (357 mnkr).
6. Den del av den tidigare beslutade investeringsramen som inte kommer att förbrukas inom RV220701 omfördelas till detta beslut RV240835. Beloppen som omfördelas beräknas till sjuttiofyra miljoner kronor (74 mnkr).

Driftkostnader under projektiden

7. Den totala driftskostnadsramen för att genomföra NAV Etapp 2 fastställs till etthundra femtio miljoner kronor (150 mnkr), varav tolv miljoner kronor (12 mnkr) har beslutats i RV220701 och återstående belopp om etthundra trettioåtta miljoner kronor (138 mnkr) avser detta beslut, RV240835. Beloppen fördelas över åren då NAV Etapp 2 pågår.
8. Regionstyrelsen får i uppdrag att inarbeta behovet av driftskostnader om etthundra trettioåtta miljoner kronor (138 mnkr) i kommande budgetprocess för att genomföra NAV Etapp 2.
9. Den del av den tidigare beslutade driftskostnadsramen som inte kommer att förbrukas inom RV220701 omfördelas till detta beslut RV240835. Beloppen som omfördelas beräknas till sex miljoner kronor (6 mnkr).

Kapitalkostnader efter aktivering

10. Regionstyrelsen får i uppdrag att inarbeta årliga kapitalkostnader samt kostnader för drift- och underhåll efter det att investeringen för Etapp 2 är klar om högst ett hundra nittio miljoner kronor (190 mnkr) i kommande Regionplaner.

Övergripande

11. Regionstyrelsen får i uppdrag att löpande följa upp och utvärdera arbetet med planeringen av NAV Etapp 2.
12. Ärendet RF 2022-12-13, §155, RV220701 är återrapporterat i och med detta beslut.

Ärendet i korthet

Hälso- och sjukvården står inför stora förändringar som ställer krav på en allt snabbare förmåga att effektivt och säkert kunna ställa om för att möta framtida vårdbehov, möta demografiska förändringar, säkerställa bemanning samt att dämpa kostnadsutvecklingstakten. Utvecklingen inom Hälso- och sjukvården går mot en alltmer specialiserad vård parallellt med vård nära patienten via multiprofessionella team med stöd av digitalisering, mobila team och närmare kommunal samverkan.

Hälso- och sjukvården kommer framgent vara mer personcentrerad och utvecklas mot att se mer till personens helhetsbild än diagnosen. Sjukdomsprevention, nya möjligheter som nära vård respektive teknikutvecklingen ger, bedöms ha potential och en stor inverkan på vilka patienter som söker vård på framtidens akutsjukhus. Detta i kombination med nya behandlingsmetoder, arbetssätt och innovationer skapar helt nya krav på hälso- och sjukvårdens förmåga att erbjuda rätt vård, över tid. Utifrån regionfullmäktiges beslut, RF 2022-12-13 § 155, RV220701, har den detaljerade planeringen och projekteringen av Nytt Akutsjukhus Västerås Etapp 2 genomförts och sammanfattas i RV240835 Beslutsunderlag Finansiellt igångsättningstillstånd NAV Etapp 2 20250416.

Utformningar och prioriteringar har utgått från patienterna i centrum, att patienterna oavsett vårdutveckling alltid kommer att behöva tillgång till sjukvård och att säkerställa fungerande flöden oberoende av hur vården framgent är organiserad. I formgivningen har det varit viktigt att utforma byggnader som kommer vara tillräckligt flexibla, generella och standardiserade för att kunna möta morgondagens vård under byggnadernas hela livslängd. Byggnaderna och dess system ska även vara hållbara, vilket bland annat har inneburit ställningstaganden för att nå god energihushållning, hög grad av standardisering samt för att säkerställa god tillgänglighet.

Det fortsatta genomförandet föreslås utgå från RV240835 Beslutsunderlag Finansiellt igångsättningstillstånd NAV Etapp 2 20250416 för att i nästa skede vidta de aktiviteter vilka krävs för att uppföra byggnader som säkerställer den framtida specialistvården i Region Västmanland, inklusive utrustning och konstnärlig gestaltning.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Uppdraget från regionfullmäktige har varit att sammanställa ett underlag vilket beskriver hur regionen kan uppföra lokal- respektive utrustningsmässiga förutsättningar för att säkerställa den framtida specialistsjukvården inom Region

Västmanland. Utformningen har skett med medvetna val utifrån att patienten har en central roll i specialistvården.

För att säkerställa framtidens specialistsjukvård i en hållbar byggnad föreslås en investering i en ny byggnad med en bruttoarea om cirka 12 000 m² för NAV Etapp 2. I förslaget ingår även investeringar i konstnärlig gestaltning.

När verksamheterna har flyttat in i den nya byggnaden föreslås det att de icke funktionella byggnaderna först töms och sedan rivas. Rivningarna är nödvändiga för att uppnå de mål som satts för investeringens påverkan på regionens energiförbrukning samt för att säkerställa att drift- och underhållskostnaderna hålls så låga och effektiva som möjligt.

Utöver föreslagna åtgärder avseende nybyggnation föreslås investeringar för att utrusta byggnaderna med medicinteknisk utrustning, informations- och kommunikationsteknik samt inredning. Både nyanskaffning och omflyttningar av utrustningar inom sjukhuset kommer att bli aktuellt. Ställningstagande om flytt- eller nyanskaffning av utrustning kommer att bedömas kontinuerligt under hela genomförandet i nära samråd med regionens berörda verksamheter.

Tidplanen för att projektera och uppföra Etapp 2 bedöms till ca 5 år räknat från juni 2025. Därefter inleds ett arbete med att driftsätta sjukhuset och säkerställa att akutsjukhuset fungerar i sin helhet innan dess att de första patienterna kan tas emot, vilket preliminärt sker årsskiftet 2030/2031.

Efter det att beslut fattats för att genomföra Etapp 2 kommer arbetet med att ta fram bygghandlingar med efterföljande byggnation av vårdbyggnaden att genomföras. Arbetet kommer även att fortsätta med att genomföra de aktiviteter som krävs för att säkerställa att Etapp 2 av har erforderlig utrustning och inredning samt att den konstnärliga gestaltningen förverkligas i enlighet med konstprogrammet. Därefter förbereds driftsättning vilket exempelvis innebär att identifiera patientflöden som medför nya arbetssätt, som i sin tur kommer leda till ett antal verksamhetsutvecklingsprojekt. En viktig del är att i ett senare skede planera för och genomföra den kliniska respektive tekniska driftsättningen av såväl vårdens lokaler som de fastighetstekniska systemen.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Planeringen för nya lokaler i etapp 2 tar höjd för att befolkningens behov ökar, och möjliggör både ökad kapacitet och utökade behandlingsmöjligheter. Exempel på detta är att antalet strålbehandlingsmaskiner ökar från två till tre, möjlighet till undersökningar med hjälp av radioaktiva ämnen och möjlighet att behandla fler cancerpatienter. Investeringen tar höjd för att på ett resurseffektivt sätt möta ett ökat behov hos befolkningen, men utgör i sig ingen ambitionshöjning. Frågan kring

bemannning för utökad kapacitet och andra resurser är av stor vikt både på kort och lång sikt. Effektiva ändamålsenliga flöden inbegriper en god bemanningsstruktur.

Juridiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några juridiska konsekvenser.

Administrativa konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några administrativa konsekvenser.

Ekonomiska konsekvenser

Investeringsutgiften för NAV Etapp 2 bedöms uppgå till 1 390 miljoner kronor. Medelsbehovet för utrustningar bedöms uppgå till 359 miljoner kronor, vilket ingår i den totala investeringsutgiften om 1 390 miljoner kronor. Investeringsutgiften inkluderar en budgetreserv respektive en indexpost. Investeringsutgifterna avser åren 2022–2031. Investeringsutgiften för utrustningsinvesteringarna och byggnationerna är beräknad utifrån 2024 års kostnadsläge.

Om Regionfullmäktigen inte fattar något beslut eller om förslagen till beslut avslås för NAV Etapp 2 kommer ca 45 miljoner kronor att resultatföras som en förgäveskostnad. Förgäveskostnaden utgörs i sådana fall av de förberedelser som regionen hittills har genomfört för NAV Etapp 2 och som inte kommer att realiseras.

Budget för genomförande av investering för NAV Etapp 2

Tidigare beslutad investeringsbudget totalt för NAV Etapp 2: 119 mnkr.

Tillkommande investeringsbudget enligt förslag till beslut för NAV Etapp 2:
1 271 mnkr.

Total föreslagen investeringsbudget för NAV Etapp 2:

Skede	Investeringsram per skede	Beslutstillfälle & diarienummer
Behovsanalysskede	0 mnkr	-
Förstudieskede	7 mnkr	RF 2022-12-13, §155, RV220701
Projekteringsskede	112 mnkr	RF 2022-12-13, §155, RV220701
Genomförandeskede och Avveckling	1 271 mnkr	(detta förslag)
Totalt	1 390 mnkr	

Kostnader för genomförande av NAV Etapp 2

Tidigare beslutad kostnadsbudget totalt för NAV Etapp 2: 12 mnkr

Tillkommande driftskostnadsbudget enligt förslag till beslut för NAV Etapp 2: 138 mnkr

Total föreslagen kostnadsbudget för NAV Etapp 2:

Skede	Driftskostnadsram per skede	Beslutstillfälle & diarienummer
Förstudieskede	0,1 mnkr	RF 2022-12-13, §155, RV220701
Planerings- och projekteringsskede	11,9 mnkr	RF 2022-12-13, §155, RV220701
Genomförandeskede och Avveckling	138 mnkr	(detta beslut)
Totalt	150 mnkr	

Finansiering av NAV Etapp 2

Finansieringen av NAV Etapp 2 ska, enligt beslut (RF 2022-12-13, §155) ske inom ramen för aktuell skattesats, februari 2025 10,88 kr. I beslutsunderlaget beskrivs hur investeringsutgiften, driftkostnadsökningar och engångskostnader kopplat NAV Etapp 2 ska finansieras.

Investeringen är så omfattande att extern upplåning kommer att behövas. För att säkra god ekonomisk hushållning och återbetalning av lånen under byggnadernas livstid föreslås att den externa låneskuldens omfattning begränsas att uppgå till att omfatta Byggnad 95. Därför föreslås att NAV Etapp 2 finansieras med uttag av

avkastning från pensionsmedelsportföljen om totalt 700 miljoner kronor under investeringsperioden. Resterande finansiering föreslås till lika delar finansieras genom externa banklån och regionens egna resultathöjande åtgärder. Klarar inte regionen av, att i första hand sänka kostnadsmassan, bör intäktsökning övervägas. En sådan finansiering ställer krav på högre ekonomiska resultat och en särskild hantering av pensionsmedlen.

Regionens ökade kapitalkostnader till följd av den totala investeringen i NAV Etapp 2 uppskattas till 145-190 miljoner kronor. Kostnadsökningen består till största delen av avskrivnings- och räntekostnader för byggnad och utrustning. Utöver avskrivnings- och räntekostnader uppskattas regionens kostnader för personal öka till följd av investeringen i Nytt Akutsjukhus Västerås, Etapp 2. Detta baseras på att det är billigare att möta befolkningens ökade behov genom att öka egen kapacitet än att köpa denna vård från andra aktörer.

När byggnader och utrustning aktiveras, och belastar ekonomin som mest, kan de högre kostnaderna delvis hanteras genom ett lägre resultat, men det kan inte uteslutas att resultatet blir negativt under ett antal år. För att hantera kostnadsökningarna och kommunallagens balanskrav finns övergripande åtgärder och strategier framtagna. Den pågående omställningen av hälso- och sjukvården och andra pågående utvecklingsarbeten blir en viktig del i detta arbete. Efter att Etapp 2 står klart är det kritiskt att rivningar och yteffektiviseringar sker i det bestånd som etappen ersätter i syfte att minimera dubbla fastighetskostnader och minska fastighetsbeståndet med tillhörande behov av drift och underhåll samt framtida renoveringsbehov. Ytterligare åtgärder och strategier kommer därutöver löpande att behövas tas fram.

Om positiva resultat uppnås de närmaste åren ökar möjligheten till högre egenfinansiering och lägre låneskuld, vilket i sin tur ger lägre räntekostnader och lägre finansiell risk. För att lyckas med detta krävs en omedelbar kostnadsnivåsänkning samt fokus på kontrollerad kostnadsutveckling, vilket åstadkoms genom bland annat effektiviseringar och effekthemtagning i regionens samtliga verksamheter. Kontrollerad investeringstakt under åren före och efter den planerade inflyttningen i Etapp 2, framför allt avseende inventarier och utrustning, men även i det fastighetsbestånd som Etapp 2 ersätter, bidrar till dämpad kostnadsökningstakt. Effekterna av driftskostnadsökningarna kan också dämpas genom en långsiktigt optimal sammansättning av balansräkningen (tillgångar och skulder) och en långsiktig upplåningsstrategi. Övriga strategier kan i begränsad omfattning kompletteras med realisering av upparbetat orealiserat resultat i pensionsmedelsförvaltningen. Klarar inte regionen av att i första hand sänka kostnadsmassan, bör intäktsökning övervägas.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

I beslutsunderlaget ingår ett specifikt miljöprogram för Nytt Akutsjukhus Västerås. Underlaget beskriver bland annat aktuella krav och specificerar de miljöaspekter som behöver tas i beaktande i utformningen av det nya akutsjukhuset. I utformningen har frågor integrerats såsom ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Vidare har utformningen värnat den biologiska mångfalden och säkerställer en giftfri miljö samt att den fysiska arbetsmiljön utformas för att långsiktiga synergieffekter kan uppnås. I detta ingår god tillgänglighet för alla individer på sjukhusområdet.

Utvärdering sker löpande i takt med att konkreta material- och systemval beslutas. Beräkningar utförda på beskrivningarna i detta beslutsunderlag visar att vårdbyggnaden mer än väl uppfyller gällande lagkrav, Boverkets byggregler version 29 (BBR29). Under det fortsatta genomförandet säkerställs förutsättningar för ett långsiktigt och effektivt fastighetsbestånd med tillhörande förvaltning som bidrar till en hållbar investering, över tid.

Barnrättsperspektiv

Barnets bästa har utifrån ett helhetsperspektiv, oavsett verksamhet, tagits i beaktande i beslut gällande utformningen av NAV Etapp 2. För samtliga verksamhetsplan och delar där barn vårdas, behandlas eller vistas som besökare har en diskussion förts kring behov av anpassningar av rum eller rumssekvenser för att säkerställa att möjlighet finns att skapa en trygg och bra miljö för barn. I det fortsatta arbetet med att beskriva nya arbetssätt med efterföljande verksamhetsutvecklingsprojekt respektive i den konstnärliga gestaltningen kommer det fortsatta arbetet att ske för att vidmakthålla de avsedda funktionerna utifrån barnens bästa.

Invånarperspektiv

Regionen styr mot en utveckling där vanligt förekommande vård ska finnas nära patienten, i riktning mot nära vård där primärvården utgör navet, men där också specialiserad vård kan finnas nära. Vården kan finnas tillgängligt med fysiskt utbud, men också digitalt, och det kommer att ges större förutsättningar för egenvård. Den specialiserade vården, som ur invånarperspektiv sker mer sällan, ska koncentreras för att ge förutsättningar för hög kvalitet och god effektivitet. Utifrån dessa förutsättningar bedöms NAV etapp 2 svara mot invånarnas behov av specialiserad vård inom berörda områden, där hänsyn tas till demografisk utveckling och förändrade vårdbehov. Investeringen lägger grunden för en långsiktig och trygg specialistvård i länet och bygger på en hållbar kostnadsnivå som i sin tur ger stabilitet i vårdutbudet.

Uppföljning

Uppföljning sker löpande bl a i samband med arbetsutskottets möten och genom att programmet redovisar utvecklingen i samband med regionens delårs- och årsrapporter.

Beslutet skickas till

Programchef, Program Nytt Akutsjukhus Västerås